

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 4181/04

בפני: כבוד השופט א' א' לוי
כבוד השופטת ע' ארבל
כבוד השופט ס' ג'ובראן

העותר: משה קעטבי

נגד

המשיבים: 1. פיברן קדימה 1987 בע"מ
2. בית הדין הארצי לעבודה

עתירה למתן צו על-תנאי

תאריך הישיבה: י"א בטבת תשס"ו (11.1.2006)

בשם העותר: עו"ד דוד מימון
בשם המשיב 1: עו"ד יוסף אלברק

חקיקה שאוזכרה:

[חוק בתי המשפט \[נוסח משולב\], תשמ"ד-1984: סע' 79א\(א\), 81, 81א\(א\)](#)

מיני-רציו:

* עבודה – בית-הדין הארצי לעבודה – התערבות בגן

* דיון אזרחי – פסק-דין – תיקונו

העותר תבע בבית-ד האזורי לעבודה את המשיבה לשלם לו סכומים שונים ופיצויי פיטורין. משניתן פסק הדין, ערער העותר לבית-ד הארצי לעבודה, הוא המשיב 2. הצדדים בערעור הוסכם כי הכרעת המשיב 2 תינתן על דרך הפשרה וכי בעה"ד יהיו רשאים להגיש תחשיבים ביחס לכל הסוגיות השנויות במחלוקת ביניהם.

המשיב 2 חייב את המשיבה לשלם לעותר, בין היתר, סכום כספי בתוספת הפרשי הצמדה וריבית. המשיבה הגישה בקשה אותה הגדירה כ"בקשה לתיקון טעות סופר" בה טענה כי חיובה בהפרשי הצמדה וריבית על הסכומים שנפסקו, מקורם בטעות, באשר בדרך זו זכה העותר בסכומים להם לא היה זכאי כלל. המשיב 2 החליט כי אכן נפלה בפסק הדין טעות סופר ומכוח סמכותו הורה לתקנו. העותר עותר לביטול ההחלטה הנ"ל מאחר שלטענתו מדובר בשינוי מהותי של פסה"ד.

בג"ץ דחה את העתירה ופסק כי:

סעיף 81 לחוק בתי המשפט מתיר לבית המשפט לתקן טעות שנפלה בפס"ד, ובלבד שינמק את החלטתו. הטעות בסעיף זה הוגדרה כ"טעות לשון, טעות בחישוב, פליטת קולמוס, השמטה מקרית, הוספת דבר באקראי וכיוצא באלה".

האם טעותו של המשיב 2 בפסק דינו היא "טעות" במובנו של סעיף 81(א) סיפא לחוק? ביה"ד עצמו השיב על כך בחיוב, ותשובתו עוררה אצל בג"ץ לבטים לנוכח פסיקתו שלו. עם זאת, בג"ץ גזר על עצמו לנהוג בריסון מקום שהוא מתבקש להתערב בנושאים אשר נדונו בפני המשיב 2, הפועל בתחום סמכותו הייחודית. לפיכך, רק בהתקיים שני תנאים מצטברים מותרת ההתערבות: אם נתגלתה טעות משפטית מהותית בפסה"ד, בין אם בנושאי סמכות או בנושאי מהות; הצדק מחייב את התערבות בג"ץ לאור נסיבות הענין.

לצורך הדיון כאן הניח בג"ץ כי בהחלטת המשיב 2 לתקן את פסק-דינו, אכן נפלה טעות מהותית. אולם בכך לא די, באשר על בג"ץ להשתכנע כי התערבותו נדרשת מטעמי צדק. במבחן זה לא עמד העותר.

בעלי הדין בחרו שלא לטעון לערעור שהגיש העותר לגופו, ובחרו להסמיך את המשיב 2 לפסוק במחלוקת שביניהם על דרך הפשרה. חסרונו של מתווה זה הוא כי ביהמ"ש נמנע מלפרט את הדרך בה הלך ואת הראיות והשיקולים שהנחו אותו לצורך פסיקתו.

בעתירה זו יש לקבל את דבריו של המשיב 2 כלשונם, לאמור, פסה"ד ניתן בעקבות עיון ב"טענות הצדדים ותזכיריהם" ומכאן שביה"ד ערך תחשיבים משלו, אותם לא חשף ואף לא היה חייב לעשות זאת. הוא היחיד שיכול כחלוף זמן לענות על השאלה אם בפסק-דינו נפלה טעות סופר אם לאו. משבא בפניו הענין בשנית, הוא השיב על שאלה זו בשלילה, ולנוכח המתווה בו העדיפו הצדדים להביא להכרעה את המחלוקת שביניהם, אין החלטת המשיב 2 מחייבת את התערבות בג"ץ מטעמי צדק.

פסק-דין

השופט א' א' לוי:

1. בבית הדין האזורי לעבודה תבע העותר לחייב את המשיבה, מעבידתו בעבר, לשלם לו סכומים שונים, שלטענתו, היא חבה לו, וכן פיצויי פיטורין. משניתן פסק הדין, הביא העותר את השגותיו כנגדו בפני משיב 2 - בית הדין הארצי לעבודה. במהלך הדיון בערכאת הערעור, הסכימו הצדדים כי הכרעתו של בית הדין תינתן על דרך הפשרה, מכח [סעיף 79א\(א\) לחוק בתי המשפט, \[נוסח משולב\], התשמ"ד-1984](#). כמו כן הוסכם, כי בעלי הדין יהיו רשאים, עובר להכרעה, להגיש לבית הדין תחשיבים ביחס לכל הסוגיות השנויות במחלוקת ביניהם.

בסופו של יום, חייב בית הדין הארצי את המשיבה לשלם לעותר, בין היתר, סכום של 30,000 ש"ח בגין תשלומים שונים אותם הוא תבע, וכן פיצויי פיטורין

בשיעור של 120,000 ש"ח. נקבע שלסכומים אלה יתווספו הפרשי הצמדה וריבית – על הסכום הראשון מיום 1.8.97, ועל הסכום השני מיום 1.7.98. אותו פסק-דין ניתן בחודש אדר תשס"ד (פברואר 2004), וימים ספורים לאחר מכן הגישה המשיבה בקשה אותה הגדירה כ"בקשה לתיקון טעות סופר". היא טענה כי חיובה בהפרשי הצמדה וריבית על הסכומים שנפסקו, מקורם בטעות, באשר בדרך זו זכה העותר בסכומים להם לא היה זכאי כלל.

בתאריך ו' בניסן תשס"ד (1.4.2004), ולאחר שהמשיבה הגישה את תגובתה לבקשת התיקון, החליט משיב 2 בזו הלשון:

"עיון בפסק הדין מעלה, כי אכן נפלה בו טעות סופר.
לאור האמור ומכוח סמכותנו ... אנו מורים בזאת שפסק
הדין יתוקן..."

2. העותר, שאינו משלים עם החלטתו של בית הדין הארצי לתקן את פסק הדין, עותר בפנינו כי נורה על ביטולה של אותה החלטה, באשר לא בטעות קולמוס מדובר, אלא בשינוי מהותי של פסק-הדין. מנגד, סבורה המשיבה כי בית הדין הארצי לעבודה פעל בתחום סמכותו, כאשר תיקן טעות שנפלה בפסקו, לאחר שלבעלי הדין ניתנה האפשרות להביא בפניו את עמדתם.

באי-כוחם המלומדים של הצדדים, עו"ד ד' מימון ועו"ד י' אלברק, הביעו את הסכמתם כי נפסוק בעתירה שבפנינו כאילו הוצא בה צו על-תנאי, ולא נותר לנו אלא להכריע במחלוקת שבין בעלי הדין.

3. [סעיף 81](#) לחוק בתי המשפט מתיר לבית המשפט לתקן טעות שנפלה בפסק-דין, ובלבד שינמק את החלטתו. אותה טעות בה עוסק סעיף זה הוגדרה (ראו [סעיף 81\(א\)](#)) סיפא) כ"טעות לשון, טעות בחישוב, פליטת קולמוס, השמטה מקרית, הוספת דבר באקראי וכיוצא באלה".

האם טעותו של משיב 2 בפסק-דינו הראשון, היא "טעות" במובנו של [סעיף 81\(א\)](#) סיפא לחוק? בית הדין עצמו השיב על כך בחיוב, ותשובתו עוררה אצלנו לבטים לנוכח פסיקה שיצאה מבית משפט זה (השוו [ע"א 2170/90](#) פולגת נ' אריגי זליג שטיינמן ובניו בע"מ, לא פורסם; [ע"א 313/85 אלפינסו ציון ואח' נ' הרצל קור, פ"ד מא\(4\)](#), 793). עם זאת, בית המשפט הגבוה לצדק גזר על עצמו, בפסיקתו, לנהוג בריסון מקום שהוא מתבקש להתערב בנושאים אשר נדונו בפני בית הדין הארצי לעבודה, הפועל בתחום סמכותו הייחודית. לאור זאת, קבעה הפסיקה כי רק בהתקיימם של שני

תנאים מצטברים תותר ההתערבות: נתגלתה טעות משפטית מהותית בפסק-הדין, בין אם שורשיה בנושאי סמכות או בנושאי מהות; הצדק מחייב את התערבותו של בג"ץ לאור נסיבותיו של העניין (השוו בג"ץ 525/84 חטיב נ' בית הדין הארצי לעבודה, פ"ד מא(1) 673, 693; בג"ץ 239/83 מילפלדר ואח' נ' בית הדין הארצי לעבודה ואח', פ"ד מא(2) 210, 220; בג"ץ 4690/97 המוסד לביטוח לאומי נ' בית הדין הארצי לעבודה ואח', פ"ד נג(2) 529, 536).

4. לצורך הדיון אניח כי בהחלטתו של בית הדין הארצי לעבודה לתקן את פסק-דינו, אכן נפלה טעות מהותית. אולם בכך לא די, באשר עלינו להשתכנע כי התערבותנו נדרשת מטעמים של צדק. לטעמי, במבחן זה לא עמד העותר.

בעלי הדין בחרו שלא לטעון לערעור שהגיש העותר לגופו, ובחרו להסמיך את בית הדין הארצי לעבודה לפסוק במחלוקת שביניהם על דרך הפשרה. מתווה זה בו בחרו ללכת, יתרונות רבים לו, אולם גם חסרון אחד לפחות, באשר על דרך הכלל נמנע בית המשפט מלפרט את הדרך בה הלך ואת הראיות והשיקולים שהנחו אותו לצורך פסיקתו.

ולעניינה של עתירה זו - אנו מצווים לקבל את דבריו של בית הדין הארצי כלשונם, לאמור, פסק-הדין המקורי ניתן בעקבות עיון ב"טענות הצדדים ותזכיריהם" (סעיף 3 לפסק-הדין), ומכאן מתבקשת מסקנה נוספת, לאמור, בית הדין שערך תחשיבים משלו ואותם כאמור לא חשף (ואף לא היה חייב לעשות זאת), הוא היחיד שיכול כחלוף זמן לענות על השאלה אם בפסק-דינו נפלה טעות סופר אם לאו. משבא בפניו העניין בשנית, הוא השיב על שאלה זו בשלילה, ולנוכח המתווה בו העדיפו הצדדים להביא להכרעה את המחלוקת שביניהם, לא נוכל לומר כי החלטתו של בית הדין הארצי מחייבת את התערבותנו מטעמים של צדק.

מכאן המסקנה כי אין בידנו להושיט לעותר סעד, באשר דינה של עתירתו להידחות, וכך אנו עושים. בנסיבות העניין, אין צו להוצאות.

ניתן היום, י"א בטבת תשס"ו (11.1.2006).

אדמונד לוי 4181/04-54678313

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט

העותק כפוף לשינויי עריכה וניסוח. 04041810_O06.doc שב
מרכז מידע, טל' 02-6593666; אתר אינטרנט, www.court.gov.il

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה